

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL: Az ev. ref. főiskola nyomdájában. SZERKESZTŐI SZÁLLÁS NAGY-KÖZ ELEJE.	Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é. Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal. Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)	Megjelenik a lap minden szerdán és szombaton, reggel, NAGY FÉLÍVEN. ELŐFIZETÉSI ÁR Negyedévre 1 frt 30 kr. Félévre 2 „ 50 „
--	--	--

A „Magyar Polgár“ római vitézei.

A „Magyar P.“-ban két római hős kezd, mutogatni nem vitézségét, hanem hamis portékáit.

Cato el akarja hitetni: mikép a szentesített népnevelési törvény veszélyezteti a tanszabadságot, minélfogva még nagyobb kötelességünk belekapaszkodni a vallásfelekezeti autonómiába, mint volt Karaffa vagy Thun miniszter korában; mert akkor csak menedéke volt az autonómia a tanszabadságnak, most pedig — midőn a nemzet elvégre ur lett saját házában — palladiuma. Megérjük: hogy az ipartörvény szentesítése után, még a czéhek mellett is sikra száll ez a római republicanus. Be fogja bizonyítani, mikép a czéh-rendszer a multban menedéke volt, ma pedig palladiuma az — iparszabadságnak. Övé a tanszandár-név feltalálásának dicsősége. Vajon nem a bántja-e Catot, hogy őt nem assentáltak ezen zsandárok közé?!

Legujabban egy másik római vitéz: Scaevola még Caton is tultesz, hamis portékáknak az olvasó közönségre tukmálásában. „Képviselőinkről“ című czikke példányképe a Pandora szelenczájének. Az ember nem hinné, ha nem látná, hogyan férhet meg annyi rossz, annyi hamis portéka oly parányi helyen; megérdemli, hogy próbáló kövünket (proberstein) egy kissé gyakorlatba vegyük.

Már az első sententia olvasása után, mely így hangzik: „Daczára, hogy három és fél éve felelős miniszterium kormányoz, Erdély alig jutott tovább, mint előbb volt“ meg kellett pihennünk, a mikor is ilyen gondolatok ébredtek mibennünk: ez nem az igazi Scaevola beszéde; a nagy római áttalláná ekkora hazugságot venni ajkaira. Ismerjük mi hangjáról a harist; a baloldali minorum gentium kortesek szoktak így dictiozni: semmit sem nyertünk, fizetjük a nagy adót, nem tudunk megmenekedni a stempli és dohánymonopoliumtól stb. mindezt a Deák-pártnak köszönhetjük; lennének csak mi baloldaliak többségben, ezen bajokat egyszerre elfúnók; nem, hogy kendtek fizetnének, de mi fizetnénk kendteknek, megjutalmaznók azt a tüzes hazafiságot. — A baloldali

kortesek egyike tapasztalván, mekkora hatása van a tévutra vezethető népnél az eféle dikcioziónak, így okoskodott: megpróbálom, ha vajon ugyanazon eszközökkel nem lehetne-e az intelligentia előtt is sikert aratni; hogy annál mutatósabb legyen, fejére tette a nagy római sisakját, felöltötte sagum-át, oldalára akasztotta a széles gladius-t aztán elkezdte: semmit sem nyertünk stb. Hanem az intelligens olvasót nem fogja tévutra vezethetni; e lesz a legelső reflexioja: ha te a mai állapot és a mult közt nem tudsz különbséget tenni, nem lehetsz Scaevola; te szent Bernard vagy, kiről fel van jegyezve: mikép a börtölés annyira megrontotta érzékét, hogy nem tudott különbséget tenni az ananás és a vaczkor, az írósvaj és szekerkenőcs közt.

Ezen szerinte nyomorult állapotért Scaevola „nem a kormányt vádolja, csak is képviselőink felelősök“. A „Magyar P.“ fiatal munkatársai minden hiányért eddigelé a kormányt vádolták; még azért is, ha a bakter eltalálta az éjfél óráát alunni, a miniszterek körül szunyogoskodtak: e római vitéz képviselőinket teszi felelősökké. Kinek van igaza?

S hogy mért teszi Scaevola képviselőinket felelősökké, megmondja a következő passusban: mert „75 főúrtól le iparosig minden elemet magukba foglaló képviselőink közül csak ötnek van a többitől eltérő véleménye.“ Ezen elvből indulva ki „quot capita, tot sensus“ azt látná helyesnek, hogy mindenik képviselő külön politikát kövessen. „Az ilyen egyértelműség chinai erény.“ Bezzeg! ha az arány megfordítva állana s azt a 70 képviselőt nem Deákparti meggyőződés forrasztaná össze, de a baloldaliaskodás csirize ragasztaná egymáshoz, más hurokat pengtetne, — nem győznék magasztalással ez egyetértelműséget, e páratlan összetartást.

Mulatságos, hogyan adja elé ez összetartás historiáját. „Midőn 1860-ban — úgy mond — a magyar országgyűlésben Erdély képviselői megjelentek, egyik társuk indítványára elhatározták, hogy: ők in corpore Deákpartiak.“ Nincs igaza a vitéz rómainak. Minden jelenségnek — legyen az természeti, vagy politikai — bizonyos törvény felel meg. A figyelmes

észlelő a következő törvényt jegyezhetette meg magának: hazánkban mindenütt, hol intelligens emberek nagyobb csapatban összegyűlnek, ezek többsége határozottan a Deákpart meggyőződésén van. E törvény mutatkozik képviselőink tömörülésében is. Határozott bizonyosság arra, hogy Erdély országgyűlési képviselői, mit más képen várni nem is lehetett, az intelligentiához tartoznak.

Gunyolódva említi Scaevola, hogy képviselőink között nincsenek szónokok, hogy a közelebbi országgyűlésen nagyobbára hallgattak. Igaza van, az erdélyi képviselők közt nincsenek kitünő szónokok. Mi azzal vigasztaljuk magunkat: hogy vannak körülmények, melyekben a hallgatás arany, a beszéd nem is ezüst, hanem vaspléh. Ilyen vala a közelebbi országgyűlés. Vannak mennyiségek, melyekhez képest a nulla, vagy zérus valóságos gádzság, ilyenek a negatív mennyiségek. Erdély képviselőinek hallgatása az országgyűlésen hasznosabb beszédet képezett a baloldali minorum gentium szónokok oly nagy mérvben reprodukált minus-os szónoklatainál.

A mit az erdélyi képviselők vezérférfairól mond, az gorombaságnak is beillik; meglátszik, hogy Scaevola hűséges tanítványa Irányi Dánielnek. Azt mondja ezekről: „vezérek együttesen tesznek ki talán egy nagy embert? nem, legy nyomorékot.“ Igaz, hogy a vezérférfiak közt van egy, a ki mankón jár, egy második, a ki nagyot hall, egy harmadik, a kinek látérzékei annyira meg vannak gyengülve, hogy leánya az ő rendes felolvasója: hanem ez a vak jobban belát a haza viszonyaiba, mint az épszemű Scaevola; ez a süket jobban meghallja a haza segélykiáltásait, mint meghallotta akkor, midőn egy hazai intézet fölvirágoztatására öt ezer forintos alapítványt tett; ez a sánta még bir annyi energiával, hogy Scaevolát — ha volna bátorsága vele szembe szállani — megszálassza, pedig neki épek lehetnek lábai, csak mint czikke bizonyítja tyukszemei vannak.

Ime ilyen portékákat árul ez a római vitéz. Óva intjük az érdekes olvasót, mitse adjon reájok, mert azok olcsó pakfong gyártmányok, melyeken csak hazudva van a tizenkét próba.

Mentovich F.

Követválasztási mozgalmak.

(*) A „Magyar Polgár“ már elkezdte szokott bujtogatásait a küszöbön álló követválasztásra nézve. Egy városunkból sept. 30-kán keltezett levelében azt a valótlan ságot közli, hogy „a követválasztási összeállításnak kiegészítését — a hatóság teljes mérvben — magához ragadta.“ Pedig, ha csak némi fogalma lenne annak az „egy széke“-nek a törvényekről s egy szikrájával dicsekedhetnék az igazságszeretnek: tudhatná, hogy a követválasztási összeállítás kiegészítésével a hatóságnak semmi köze, mert azt a központi bizottmány maga kebeléből választott bizottmánya által hajtja végre, s hogy e bizottság elnökül ezuttal oly egyént választott meg, ki egyszersmind városi tanácsos is: azért senkinek, de éppen senkinek sem tartozik felelősséggel. Az illető tanácsos tehát nem, mint v. tanácsos, hanem mint közp. bizottmányi tag elnöke a reclamationalis bizottságnak, s így az említett közlemény első állítása is merőben elüt a valóságtól.

Ugy oly alaptalan a második állítás, mely szerint a bizottság nem állná meg helyét. Az elnök, mint v. tanácsos, minden nap hivatali óráiban ex officio a város-házban van s ott bármikor meg volt találhatós, s köteleességszerűleg vagy bejegyezte a választók sorába a jelentkezőket — ha a törvény határozmányainak megfelelően —, vagy kijelentette nekik, hogy a törvény értelmében nem bejegyezhetők, mindig főmaradván az ilyenek számára a központi bizottmányhoz való felebbezés útja.

Hihetőleg ugyanazon kéz, mely e ferdteljes levelet írta a „Magyar Polgár“-nak, táviratozott a kir. biztos ő nműltgának is „hanyag-ságról, önkénykedésről, jogtiprásról“ vádolván a reclamationalis bizottságot. A kir. biztos ur — mint illetéktelenül hozzá intézett fölszólalást, leküldte e táviratot a v. főbíró urhoz, „a közp. bizottsághoz való áttétel végett. Ez eljárásból is látszik, hogyan ismerik ezek az urak a törvényt, akkor, a midőn „jogtiprásról“ beszélnek. Hiszen, ha bár egyszer értelemmel olvasták volna a választási törvényt, tudhatnák, hogy a választási ügyeivel csak is a közp. bizottmánynak és az

országgyűlésnek lehet dolga, s éppen a múlt ülés szak végén folyt le az országházában ama heves vita, melynek folyamán a baloldal, érték önk: a baloldal, magát a törvényszerint jogosult belügyminisztert is elkívánta zárni a választási ügyekbe való szólhatástól! Vagy talán kelepcebe akarták csalni önk a kir. biztos ur ő nműltgát, hogy illetéktelenül a választási dolgokba bele szóljon? a mint látszik, nem vala „jogtiprásra“ csábitható.

Különbön ez egész felszólalás alapja ez. Szeptember 30-kán (tehát a levél és távirat kelteinek napján...) tiszt. Kovács Aron ref. lelkész, tek. Petelei János, a boldogult Schmerling — idő egyik állomás nélkül maradt extanásosa és m. Lázár Ádám, k. k. pensionirter kreisgerichtsrath, urnak reclamáltak egy idegen származásu torna-tanítót, ki sem nem honosított, sem városunkban nem polgárosítottta magát. A reclamationalis bizottság elnöke kijelentette, hogy az illető egyén a törvény értelmében nem jegyezhető a választók sorába — s számára csak a közp. bizottsághoz való folyamodás marad fenn. — Nem kívánunk szólni itt azon dérről-durról, — melylyel az illető urak jónak látták — éppen nem hivatali helyiséghez illő hangon nyomatékokat adni fellépéseknek. Csak szárazon a tényt kívántuk constátálni, melyből — gyáníthatólag — a „Magyar Polgár“ „igazságszerető“ levelezője körülményéhez a lelkedést merítette.

A közlemény többi részét bátran, hallgatással mellőzhetjük. Az ott érintett privát egyének bizonyára köszönettel tartoznak a M. P.-nak, hogy oly hangon és módozban emlékezik meg róluk, csak a közügy kezelőinek törvényszerű eljárása ellen emelt alaptalan vádat tartók köteleességüknek egyszerszerűleg visszautasítini.

A levelezőnek pedig, ezekután, méltán adhatjuk vissza a tanácsot:

Sutor, ne ultra crepidam!

Vasút-ügy

Torda, okt. 1.

Igen nagy és valódi örömmel tudatjuk, miszerint a legbiztosabb kútból vagyunk értesülve arról, hogy a közép marosi vasútvonalon eleinte

szervezett kutyfalva és vidrátszegi két indóház helyett, az egész hazának, de különösen a nyárád és küküllő völgyei s a mezőség legnagyobb részének érdekeire elhatározott befolyással bíró három állomás van, határozottan megállapítva, és pedig Nyárádtó-Radnot, közele és Maros-Ludas átellenében; ki a helyi viszonyokat ismeri, átlátja ezen változtatás roppant eredményeit, és Gr. Mikó Imre közlekedésügyi miniszternek valóban a legnagyobb hálával lettünk adósai, azon buzgalomért, melyet ezen ügyben teljes erélylyel s ily jó eredménnyel fejtett ki.

A mint értesülve vagyunk, Tordamegyének leendő köteleessége Maros-Ludas és az indóház közötti utat elkészíteni, valamint a Marosoni közlekedés felállítását és fentartását eszközölni; miről bizton hiszszük, hogy a megye nem csak habozás nélkül elfogadni fogja, de köszönettel végrehajtani fontos érdekei által perancsolt köteleességének is ösmeri.

Minő fontos e maros-ludasi indóház a jövő tekintetében, ha meggondoljuk, hogy egykor a Maros-Ludas beszterezeti vasútvonalra is sor kerülend, s a mezőséget egész hosszában áthatító völgy — melyen a vasút építésének semmi lényeges akadályja nincs. Maros-Ludasnál szakad a Maros völgyébe — lehetetlen a változtatás által létre jött intézkedés okszerű előrelátó indokait és számíthatlan hasznait, nagyra nem becsülünk, s a legmélyebben nem üdvözlünk.

„Igazság és Hamisság.“

mese.

Irta a Magyar Ujság, után mondta a Magyar P

Miután becsületes ellenzékünknek sikerült az olyan czimezéseket, melyekkel másfelé és más körülmények közt okvetlen a kötél, és golyó jár, úgy elkoptatni, hogy most már a legvadabb demokrátiára sem teszik meg a kívánt hatást, s így ezen oktan bókészesség miatt, immár a „minősített hazaárulókat“ kell opposíciónknak énekelnie, valóságos hajtóvadást van ellenök, s fölzendül a diadalének, ha valamelyik baloldali Brutusnak sikerül egy egy — „muszkavezetőt“ fölfedeznie. Az ember szinte látja, hogy mentik

TÁRCA.

Uti képek.

(Folytatás)

A serviták temploma nagy, világos, kitűnő szép és gazdag, a legjelesebb festők frescoitól. A terjedelmes épületű lelenczház 8 ezer ártatlan gyermeknek viseli gondját. Megjártuk minden szobáit; láttuk a sok kicsinkét a leggondosabb kezek között; feltűnő volt azonban, hogy mindegyik felette sápadt. Egy másfél éves szomorú hatást tett reánk: kapkodott mindenfelé, rázta kicsinyke ágyát; mert ő tébolyodott. A bujakórt öröklött kisdedekhez nem bocsájtanak dajkákat, azokat kecsketejjel ápolják. A felnőtteket nem tanítják sem írni, sem olvasni, csak is kézimunkára; aztán törvényesítettnek, atyjuk az intézet, melyben növekedtek. A szép művészetek academiája gazdag a régi, de főleg az újabb kori képművekben. Nevezetes az erdélyi emberre a 12-ik szobának 31. szám alatti nagy hatású képe „Conti Come“-től ez aláíráttal: Le massacre de la famille Cignoli ordonné par le général autrichien Urban. Urbán egész döllyel egy magaslati úton áll, mellette felhuzott fegyverrel katonái; a gomolygó löporfüst híven jelzi a kegyetlen parancsszót; őt halva már, kettő a halál kinjaiban fuldoklik, kettő iszonyu remegés közt várja a halált, főleg a gyermek arczán a halál borzalma megdöbbsentő. Urbán előtt áll az irgalomért esdő családfő; — de szíve kegyelmet nem ismer, szemei tájtéko haragtól szikráznak, nemde e szép megtiszteltetés? Colossalis épület a Palazzo Vecchio, az alsóház itt tartja gyűlését, mellette a felsőház; e két épületet második emeleten egy közlekedő hidacska köti össze. Előtte Dávid és Herkules óriás márvány szobrai. Dávidét a világ egyik legsikerültebbikének tartják. Nyugoti oldalán van egy terjedelmes márvány medence vizetl, melyben a tritonoktól körített neptun négy ló huzza.

Colossalis mű. E helyen égettetett meg Savonarole. Mellette délre van a Loggia dei Lanzi, nagy porticusában megbecsülhetlen szobrok állnak, mint a sabiniai nők rablása, a nő szépség és férfi erő plasticus kifejezést nyer, Hercules küzdése a Centaurussal; a szép Perzeus Meduzán állva, tartja annak levágott fejét; Polixena elragadtatása; Ajax Patroclus holttestét viszi; hat régi női szobor; Judit és Holofernes bronz szobrai s az ajtóban a két orosz lány. Az ezelőtt terület szép piacot „Piazza della signoriának“ nevezik. A Palazzo deglo uffizi roppant termeiben megszámlálhatlan szobor és kép van, aztán a rómaiak és etruskok bizzar edényei. A boltozatot remek freskok borítják. Nem tudja itt a néző, hogy mit csináljon. Ha egy pereviz állana is meg egy előtt, az esetben is napok szükségeltetnének a megnézésre. Alig ha hiányzik Róma nevezetes férfiai és női közül egynek is szobra. Érdekkel tanulmányozhatni az egykori Roma előkelő hölgyeinek hajviseletét. Már Julia F. szép leánya ép oly fölbodrozott hajat viselt, mint nőink most. Medici Venus Amorrallal kitűnő szép szobor, szintén Donatellitől egy hosszú dombor alakú csoportozat. Nagyszerű a Lorenzó templom, boltozata fokonykinti négyesegű arany keretében Benvenuto remek freskói díszlenek. A capella dei principi és a Capella dei depositi, hol a Mediciék nyugszanak képzelhetlen szép és drága. Ezek leírása a levél körén kívül esik.

Florenzert és kincseit meglehetősen megismertem. Mélyen meglepett a székesegyház Batistériojának szép dombor mivű két kapuja, a harmadik nem ér fel az előbbiekk. Lorenzo Gibbertinek művei, melyekről Michael Angelo azt mondta: hogy méltán beillenének a paradicsom kapuinak.

A királyi palota a pitti téren florenti stílusban épült, minél hosszasan nézzük, annál inkább megszeretjük. Termei nem oly fényesek, mint a velencei. A székesegyház 280' magas, minden színű márvány mozaikkal kirakott tornyából gyönyörű kilátás van a városra, melynek megragadó regényes fekvése van. Lesz időm

erről máskor írni. Most a legszebb változatú hegyek, völgyek, narancs s olajerdők között Rómának tartok. Fogy a papir és idő... A sok szép közül Arazzot említem fel, hol Petrarcha és a bankók feltalálója, Guidó és 2-ik Gyula pápa születtek, Assisi Sz.-Ferencz születési helyét és a büszke kinézésű Spalatót.

Rómába érkeztem 16-án este.

VII.

Szept. 20.

Ki Rómának, amugy sebes futtában, mint én, hűképét akarná festeni; annak nem csak Nagy-Szebenben, de még itt is készen áll a „demensek“ quartélya. Csaknem négy napig voltam benne, s a lehető legszorgalmasabban használtam fel időmet annak minden nevezetessége megnézésére; s még is, habár minden régi és új kincsét láttam, úgy vagyok, mint az édes anya ölen nyugvó kisdéd: be nem elégszik a forró csókkal, nem a legédesebb kebleni hintázással, nem a szem ömlő szeretetének áldó sugaraival: nem, mert újra és újra azt a forró csókot, azt a meleg sugarat kívánja élvezni a mitől a szív magasabb érzelmekre hevül s az élet egyenesebb irányt vesz!!

Róma a kegyelet szent helye. Forgassátok az ó kór történelmét: Cicerónak szép nyelvét halljuk ott zengeni, s ki helyettetek örök időre megszólítja a lantot; bámuljátok Virgilt és Ovidet; s ha kellett a csaták véres zivatarai közül, mint egy főlsten felemelkedni: az Róma volt; s ha kellett a legszentebb ügyért — a kereszténységért vértanu halált szenvedni, tekintetek Róma forumaira százezrenként szenvedtek halált a dicső bajnokok.

Róma a kegyelet szent helye marad mindig, míg csak a fenköltebb mivelttség el nem párolog a föld színéről.

(Vége köv.)

Balázs Antal.

meg lépésről lépésre a hazát. A legújabb muszka-vezető pedig senki más, mint Péchy Manó, erdélyi királyi biztos. Őt — a többiek nagy bosszúságára a M. U. „szerezte.” Az „E. Lap” tegnapi száma pedig a következőkben hitelesíti a baloldali közleményeket:

„1. Péchy Manó gróf, ki a „Magyar Ujság” azept. 18-ki száma szerint „egyike azon főrendieknek, kik 1849-ben Badenben elhatározták, hogy a muszkák Magyarországra behívassanak,” egész életében csak egyszer volt Badenben, még pedig tíz éves korában, édes anyja társaságában azóta pedig soha.

2-or. „A muszka behívó” Péchy, ki Schmerlinget oly híven szolgálta, szintén a „Magyar Ujság” fantáziájának köszöni lételet. Péchy Manó gróf 1848-tól 1861-ig nem viselt hivatalt, nem vett részt semmi tanácskozási munkában vagy értekezésben, 1861-ben Vay alatt Abauj főispánja lett, de 1862-ben a mint Schmerling lovag kormányra lépett, azonnal leköszönt és csak Sennyey alatt vállalt ismét főispánságot.”

Mi a magunk részéről más megjegyzést nem teszünk hozzá, mint hogy a baloldali lapok, melyek a M. Ujság közleményét sorba átvették, ezen helyreigazítást hallgatással mellőzik. Kérdjük tisztelettel, akkor tartották-e eljárásukat becsületesebbnek, mikor irtak Péchy Manóról, vagy most, midőn hallgatnak róla?

VIDÉK.

(Folyt. és vége.)

Sz.-Udvarhely, szept. vége.

Városunk egy ilyen hivatottat és csupán az ügyeszeretettől lángoló egyént vesztett Gyertyánfy tanár urban, ki képes volt a tanárt és tanítványt, a catholicust és reformatust, a lelkeszt és hallgatóját, az elnököt irnokával, a kereskedőt az iparossal, az unokát nagyatyjával, a nőt és férfit, szóval: a legkülönbözőbb elemeket a dalban maga körül egyesíteni, és nem kimélt sem időt sem fáradságot, csak hogy minél kedvesebbé tehesse előttünk az ügyet, mely iránt bennünk is önkénytelenül éledett a buzgóság az ő buzgalma után.

Dalárdánk tagjait, annak hírére, hogy vezetőjük körükből távozni készül (schweiczi útjára, mint kormányunk által, a népiskola-tanítók képzésére kizemelték egyike) kimondhatlan fájdalom fogta el. És miután elébb egy csinos album átnyújtása által adtak kifejezést a tisztelet és vonzalomnak azon férfi iránt, ki egyetlen fillér díj nélkül, másfél éven keresztül naponként órákig foglalkozott a darabok betanításának, közutadat szerint, nagyon is prozai munkájával, most midőn a múlt héten körükből épen elutazandó vala, egy dallal fűszerezett búcsuestélyt rendeztek tiszteletére.

Most már, midőn őt elszalasztottuk, önkénytelenül merül föl előttünk ez a két kérdés, hogy: fogjuk-e még őt valaha körünkben állandón láthatni, és mikor, vagy pedig soha; s ha igen is: ki lesz az ő távolléte alatt, ki őt nem mondjuk, hogy helyettesítse, de legalább, arra munkáljon, hogy az ő alkotmánya, mint a dűlőzivatarnak hagyott fedetlen épület, önmagától össze ne roskadjon.....?

Megjegyzésül ide teszem azt, miszerint el vagyok kálászva arra, hogy valaki e sorokat olvasva, talán azt fogja mondani, vagy legalább is gondolni magában — meglehet: saját magán tett tapasztalatból kiindulva, hogy: „én azért dicserlek tégedet, mert azt akarom, hogy te is visszacicsódj engemet” — ennek számára ide teszem azt, hogy én sem ezzel az itt alakult városi dalárdával, sem annak távozott vezetőjével semmi egyéb kapcsolatban nem voltak és vagyok, mint csak abban, hogy teljes mérték és érték szerint tudom becsülni a kincset, melyet Gyertyánfy urban városunk és az által vidékünk birt, s egy magam képes vagyok fájlalni a távoztával minket ért veszteséget úgy, mint a vesztesékek mindösszesen.

Ime ennnyiből áll mind az, mit keblünk közelebbi, nevezetesebb és közérdekű mozanatainkat vázolhatok. Legfőleg még csak azt ha megemlítem, hogy a helybeli ev. ref. hívek a lelkesválasztásnak, mely jelen hó 20-ra van kitűzve, előestvéjén állanak, és mint az elő-

jelek mutatják, két párt látszik egymással meglehetősen élesen szembeállani: egyik a vezetett nyers tömeg; másik a számban bár gyengébb, de tekintélyre határozottan túlnyomó értelmiség. Megérjük-e, hogy az győzzön, kinek győznie kellene, vagy: „az marja a ki bírja”: nem tudom. Különben ha közohajtásunk ellenére ütne is ki a dolog, az sem lenne valami nagyon feltűnő, lévén az ilyesmi nálunk még mind ez időig — fájdalom — kelendőben.

Sdmks.

Rövid utasítás

a sertéseken is járványos alakban mutatkozó szájs- és lábfejásra nézt.

A mondott betegség ezen állatnemenél is többnyire egygyütt szövődve fordul elő. A kór lázzal lépik föl. A beteg sertésre ismerhetünk abból, hogy nem eszik, többet fekszik s csak ha mozgatják meg nagy nehezen sántítva odább.

Az orrt, ajkakat, száját s körömközötti csatornát közelről megvizsgálván, mind azokat elein lobosnak t. i. veressé, forró, dagadt, s nagyon érzékenynek lenni találjuk, a későbbre leggyakrabban hólyagcsák föltűntet nélkül, képződő nyálkás kórtermény föltötte szagos.

Gondozatlanul felejtve, nem orvosolva, vagy pl. kemény, köves utoni mozgásra kényszerítve az állatot, a körömk leválhatnak, sőt a szalagok s csontok is szenvedésben jöhetnek, mind ezek mellett végül a legrosszabb állapot könnyen bekövetkezhetik.

Ezen nyavaja a sertésnél is jöhet elő jó és rossz jellegűleg, önállóan vagy pl. más betegséggel, leginkább lépfenével párosulva.

Gyógyszerül, kór kezdetén egy nagy sertésnek hánytatóul, egy jó késhegynyi fejer húnnyor gyökér port, tej vagy kevés vízben vegyítve beadni, hányás után pedig 3 evő kanál keserű akár, csudasót, fél evő kanál salétrommal, egy pár kanál rozs, vagy másféle gabonalisztel elég-séges vízzel hígítva, az egész vegyületet 2 adagra osztván 3—4 óra közben hashajtóul beadni, czél-szerű leend.

A legkönnyebben úgy történhetne a gyógyszerelés, ha a sertés a rendes tápszer közt az orvosszert is önként felfalná, mit megpróbálni előbb mindenesetre jó lesz, s csak midőn teljesen megvetne minden eledelt, kell erőszakhoz nyulni, s kisebb adagokban beönteni szájába az orvosszert. Ilyenkor, hogy a sertés légző szervibe ne juthasson valami, be kell várni s fel kell használni alkalmul az orvosszer adagolásra nézt a szünetet, midőn az állat nem visít.

A körömszerekre nézt ezen állatnál is épen úgy, mint hasonló esetben másnemű állatoknál a tisztántartás s nyugalom a javulás főfeltételei közé tartoznak, kór termények benn rekedni, s magának a köröm alá utat törni nem szabad.

Holközél alkalmas folyóvíz lenne, a hová puha földön kevés fáradság s fájdalommal a szenvedő állatnak eljutni lehetne, ha nagyobb számmal van fájós lábú sertés, a legcélszerűbb oda naponta kétszer azokat beállíttatni, s onnét megint a szárazalra visszahajtani.

Ha pedig folyóvíz, patak, a közelben hiányzanak, makacs körömbajban nincs más mód segíteni, hanem meg kell az állat körmeit naponta akármi nehezen is szappanos vízzel, akár cserháj főtt levéllel tisztítani, azután használhatni sebszártószerül a fennforgó körülmények szerint a chlor meszet, fejer vagy kék galicz oldatot: a nyílt sebet finom cserháj, vagy holtcszén porral mindenkor behintvén. A levált szaru részek éles késsel eltávolítandók lesznek mindenesetre.

A beteg sertésnek tiszta s puha nyugvóhelyről szükség gondoskodni, és aludtáj, vagy savanyu gyümölcsössel, kovászszal, akár pedig 30—40 csepp só vagy kénsavanyval gyengén savanyított, nagyon kevés malélisztt és korpával, annál több zöldszéggel, nedvdúsodényekkel vegyített híg tápszerrel, kicsiny adagokban többször kell azt megkínálni naponta.

Az emésztésre, bélsár kiürülés mennyi s minőségire mindig figyelemmel lenni, és szorulás esetében egy párszor, sós szappanos vízzel alólvetül alkalmazni, mulhatlan szükség.

A javuló sertés étrendjére ügyelni kell. A

beteg állat husát zsirját élvezni, az egészségre nézt veszélyes lehet.

Dósa György,
h. állatorvos.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG-ban ez uttal meglehetősen szélesend uralkodik, a politikai körökben. A császár egészsége folyton kiélegető. Az értékpapírok újra emelkedésnek indultak, mióta a közönségnek alkalma volt, a longchampi lófuttatáson színről színre láthatni a császárt, hol hosszasan mulatott.

A császárné rég tervezett utazásához, melyet a császár betegsége miatt napolt volt el, hozzáfogott. Egyelőre Velenczénél tart, hol az olasz király fogadja, onnan Athenén keresztül érkezik Konstantinápolyba. A nagy ur keleti fényvel készül fogadni ritka vendégüjét.

POROSZORSZÁG. Hosszas vitatták a lapok: ha általában lehetséges-e közeledés Poroszország, s az osztrák-magyar birodalom között? Most miután csakugyan megvan, minek bizonyossága egyebek között az is, hogy a porosz trónörökös Bécsbe készül, annak eldöntése fölött eresz-kednek találgatásokba, hogy a két hatalom közül melyik engedett? A „P. H.” egy jól értesültnek látszó bécsi levelezője oda nyilatkozik: hogy Beust gróf tisztán érdekpolitikát követvén, most is csak azon szempontokat tartja szemelőtt, melyeket a birodalom érdekei követelnek. Ennélfogva most is ragaszkodik a prágai békéhez, mely ez oly szükséges békét biztosítani alkalmas. Tehát Poroszországnak kellett állást változtatni. E szerint felfüggesztette volna jobb időkre foglaló politikáját akkora, mikor a csak most szerzett részek szervezve lesznek. Így vagy úgy a közeledés megvan, s az egészben csak azt tartjuk fűresának, hogy míg a magyar — ugynevezett — radikál politikusok, s különösen kik nem rég kerültek haza, egyedül magokat tartják illetékeseknek, hogy a külpolitikához szóljanak — örvendő új-jongnak a történt közeledés fölött; addig a német demokraták nem épen kedvező szemmel nézik azt. E tekintetben egyik közönyük fél, „hogy az ott virágzásban levő reactio hátrányos befolyást fog gyakorolni Ausztria fejlődésére,” egy másik az ausztriai új kórnak végét látja a legújabb porosz-osztrák közeledésben.

Az országgyűlés e hó 6-án kezdi mezejülését, melyben mint hallatszik, Bismarck gróf nem fog részt venni, mint hogy ez ülésszak alatt nem tér vissza Berlinbe. A kormány nevezetes törvényeket készül keresztül vinni, u. m. pénzügyi reformot, általános iskolatörvényt, mely a felsőbb intézetekre is kiterjedne, s több igazságügyi javításokat.

BAJORSZÁG-ban az országgyűlés nem képes megalakulni. Az elnökre már négyszer történt szavazás, azonban eredménytelenül, mindannyiszor egyenlően oszolva meg a szavazat a kiírt párt jelöltje között. Ugy látszik a kormány hiszi, hogy a pártok a magatartása enyhülni fog, s azért még nem nyult a feloszlatáshoz.

VEGYES.

* Király ő Felsége tegnapelőtti nevenapján a katonai és polgári testületek jelenlétében a r. katolikusok plébániái templomában isteni tisztelet tartatott, a nagyszámu közönség buzgó imát küldvén a királyok királya elé szeretett királyunk hosszú életéért.

— t. — Midőn Bereczky Sándor a közelebbi követválasztás alkalmával, a collegium épület előtt megállapodott választóihoz dictiot tartana, egy székelyatyafi a dictiozó csengő ércz hangja által elbűvöltetve, így kiáltott fel: „milyen csókolni való szája van!” „Az ám — szóla közbe egy elmenő polgár menyecske — de nem a bajsúzáért.”

G. Péchy Manó kir. biztos urat nemes Hunyadmegye közönsége sept. hó 15-én tartott rendes évnegyedes közgyűlésén egyhangú felkiáltással tiszteletbeli bizottmányi tagjává választotta.

A pénzügyminiszterium a nagyszabeni m. k. kincstári ügyészség eddigi működését f. év szeptember végével megszüntette és az ennek helyébe lépő „magyar királyi kincstári jogügyek

igazgatósága" Kolozsvárt működését f. év october 1-én fogja megkezdeni.

* **A honvéd-zászlóaljok állomáshelyei**
már végleg megállapítottak s a következők lesznek: Pest, Félégyháza, Szeged, Szabadka, Zombor, Ujvidék, Mező-Tur, Gyula, Nagy-Szalonta, Nagy-Váradi, Arad, Boros-Jenő, Zombolya, Új-Pécs, Vinga, Csákova, Oravicza, Lugos, Szász-Város, Gyula-Fehérvár, Nagy-Szeben, Szent-Agota, Brassó, Kézdi-Vásárhely, Ebesfalva, Csik-Szereda, Maros-Vásárhely, Szász-Régen, N-Enyed, Kolozsvár, Naszod, Deés, Mármaros-Sziget, Nagy-Szőlős, Munkács, Ungvár, Eperjes, Lőcse, Kassa. Sátor-Alja-Ujhely, Nyiregyháza, Nagy-Kálló, Szatmár-Némethi, Nagy-Károly, Zilah, Debreczen Karczag, Tisza-Füred, Miskolcz, Eger, Jász-Berény, Rima-Szombath, Balassa-Gyarmath, Besztercze-Bánya, Rózsahegy, Zsolna, Trenesin, Nagy-Szombath, Pozsony, Székes-Fehérvár, Nyitra, Léva, Ipoly-Ságh, Érsek-Ujvár, Buda, Tata, Paks, Mohács, Pécs, Szigethvár, Adárd, Veszprém, Pápa, Mosony, Soprony, Szombathely, Kőrmend, Nagy-Kanizsa, Alsó-Lendva, Varasd, Zágráb, Verőcze, és Vukóvár.

* **Gr. Mikó Imre**, közlekedésügyi miniszter ur, mult vasárnap utazott át városunkon, családi látogatásra. Erkeztéről semmi előleges tudósítás nem lévén; elfogadtatására sem történhetek intézkedések, sőt éjféltájt érkeve, a vendéglőkben szobát sem kaphatott, úgy hogy leánya a kocsiában, ő mlga. pedig a vendéglői közzszebában kellett, hogy magát megvonja, míg egy átutazó fölismerő: szobáját rendelkezésére bocsátotta a miniszter urnak.

* **Az oktatásügyi miniszter urat**, tovább folytatott útjában, mindeütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadják. Így Segesvárott, S.-Szent-Györgyön, Brassóban és Szebenben, mint az eddig beérkezett hírlapi tudósítások mutatják.

A maros-vásárhelyi takarékpénztár
1869. szept. havi üzletforgalma:

Bevétel:

Pénztármaradvány aug. végével	3068 ft 38 kr.
5%-os betétek 42 féltől	16326 „ 62 „
Visszafizetett váltók	37070 „ — „
„ előlegek	219 „ — „
„ zálogköcsönök	1189 „ — „
Kamatjövedelem	692 „ 46 „
Különféle illetékek	466 „ 68 „
Részvényátíratási díj	2 „ — „
Megtérített kezelési költségek	14 „ 36 „
Részvény kiállítási díjak	179 „ — „
Részvény alaptökére	450 „ — „
„ késedelmi kamatok	19 „ 77 „
Köcsönök utáni	1 „ 4 „
Pénzüntézetektől felvett köcsön	10500 „ — „

Osszesen . . . 70198 „ 31 „
Kiadás:

Betét visszafizetés 28 félnek	15247 ft 29 kr
Kifizetett betéti kamatok	37 „ 37 „
Leszámitolt váltók	43870 „ — „
Előlegek értékpapírokra	440 „ — „
Zálogköcsönök	1512 „ — „
Kezelési költségek	124 „ 50 „
Tiszti fizetések	116 „ 66 „
Posta és bélyegdíjak	4 „ 85 „
Felvett köcsönök kamatai	146 „ 53 „
Felszerelvényekre	103 „ — „
Pénztárhelyiség javítására	15 „ — „
Pénztármaradvány szept. 30-án	8581 „ 11 „

Osszesen 70198 „ 31 „

Maros-Vásárhely, 1869. october 5-én.

Z. Knöpfler V.,
igazgató.

Rápoly K.,
könyvvezető.

* **Az országgyűlés** második ülésszaka — az elnöki jelentések szerint — e hó 16-án nyílik meg.

* **Szász Gerő**, kolozsvári ref. lelkes, a mult hó végén esküdt meg Pap Anna kisasszonnyal, kinek első asszonyi tette az volt, hogy nászajándokát, 100 drb aranyat, az irói segély-egylet és a kisfaludy-társaság között osztotta meg, 50—50 drb aranyban. Éljen soká!

* **Beszterczén** megint négy hamis-bankó terjesztőt fogtak l. egy Kolozsvárról küldött távsürgöny következtében. A jó madarak előbb ellenálltak a rendőrségnek s csak erőyes támadás után adták meg magukat. Mint mondják nagy halom hamis bankót találtak nálók.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. okt. 4-én.)

5% metalliques	59.60
5% nemzeti köcsön	68.65
1860 államköcsön	92.70
Bankrészvény	716.—
Hitelrészvény	256.—
London	122.90
Ezüst	120.15
Arany	5.83 1/2
Erd. földt. ment. kötvény	75.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMEÉNYEK.

(71)

Legdicsoőbbnek tapasztalt s legkedvezőbb sikerrel megpróbált

Dr. Béringuier L.
korona-szesze
(vagy a kölni víz quintessen-tiája.)
1 eredeti üvegese ára 1 frt 25 kr. és a 75 kr.

Legkiválóbb minőségben, nem csak mint igen kellemes szagos és mosdó víz, hanem úgy is, mint az élet-szellem ébresztésére s az idegek erősítésére szolgáló dicső gyógyszeres segélyszer.

Dr. Suin de Boutemard
illatos fogpásztája,

1/1 és 1/2 csomagokban ára 70 és 35 kr.
A legolcsóbb, legkényelmesbb s legbiztosabb tisztítószer a fogak és foghús épségben tartására; ezen pászta egyidejűleg az egész száj-üregnek igen jótékony frisseséget köcsönöz.

Dr. Béringuier L.
növényi hajfestőszere
tokban, keféskével és csészével, teljes készülek, ára 5 frt.

Mint a czélnak teljesen megfelelő és általában ártalmatlan szer ismertett el a haj és szakáll, valamint a szemöldököknek bármely tetsző árnyalatban tartós festésére.

Dr. HARTUNG
chinahéj-olaja,
a haj fenntartására és szépitésére (bepecsételt s belyegzett üvegeseben ára 85 kr.)

Dr. HARTUNG
növény-hajkenőcse,
a hajnöves újraélesztésére és erősítésére, (bepecsételt, belyegzett üvegtégelyekben, ára 85 kr.)

A fentebb elősorolt, hasznosvultok és szilárdaságuk által annyira kedveltekké vált különleges cikkek, a valódi minőségérti jótállás biztosítása mellett, Maros-Vásárhely városára nézve egyedül s kizárólag kaphatók:

Fogarasi J. Demeternél; Beszterczén; Kelp Frigyes, Dietrich és Fleischernél; Deészen: Krémer Samuelnél; Nagy-Enyeden: Horváth Ferencznél; Kolozsvárt: Wolf János és Engel József gyógyszer-tárában; Segesvárt: Misselbacher J. B. és fiainál; Sz. Udvarhelyt; Kauntz J. A. gyógyszer-tárában; Szamos-Ujvárt: Placintár és fiainál; és Tordán: Rigó J. Fridriknél.

7—25

Dr. BORCHARDT orvostudor
illatos
növény-szappana,

a bőrszín szépitésére és épségben tartására, megpróbálva, minden aféle bőrszeny ellen, ajánlható továbbá mindennemű furdónél sikeresebb eredmény-nyel, bepecsételt eredeti csomagokban, ára 42 kr. —

Dr. LINDES tanár
növényi rudas-hajkenőcse

előmozdítja a haj fényt és ruganyosságát s egyszerűsmind a fejtető szilárdítására is igen alkalmas; eredeti darabokban, ára 50 kr. —

Balzsamos olajbogyó-szappan;

mint enyhe s egyuttal hatályos napi mosdószer még a leggyöngédebb bőri hölgyek és gyermekek számára is a legjobbnak ajánlandó; ered. csomagokban ára 35 kr. —

Dr Béringuier
növénygyök-hajolaja,
hosszabb használatra elégséges üvegekben, ára 1 frt,

a legalkalmasabb növényi alkotrészekből összeállítva a haj és szakáll fenntartására, erősítésére és szépitésére, s az oly kellemetlen fejkorpa és bőrmoha képződés eltávolítására.

Dr. KOCH
növény-czukorkái,

(eredeti dobozokban, ára 70 és 35 kr.)
Ezen, a legkiválóbban alkalmas fű- és növénynedvekből állapotosságra hozott növény-czukorkák, a legelismertebb véleményezések nyilváníttásával találkoznak és különösen köhögés, rekedtség, torokbántalmak, elnyálkásodások stb. eseteiben csillapítólag hatnak.

(89)

1—24

A valódi,
orsz. szab. legújabbban ő Felsége által

kiváltsággal kitüntetett, az orvosi-kartól megvizsgált, sikeresnek talált, s ezerféleképen kipróbált titkos-szer: a patkányok, házis mezei-egerek, vakondok és svabok teljes kiirtására (melyet sokfelé megpróbáltak hamisan utánozni s árulni) hamisítatlan minőségben Debreczenben egyedül **Csanak József**; Pesten: **Sneider J.** lipót-utczai kereskedésében kapható. Egy nagy bádog 1 frt; kis bádog 80 kr.

Egyes bádogmegrendelése is utánvétel mellett gyorsan teljesítenek. Ugyanott kapható: **citrom-kenőcs**, egyedüli szer a fagyhólyagok és tyuk-szem ellen, egy tégli: 50 kr.

(65)

9—25

Sirkövek,

Gerendai Antal, márvány műgyárából
Pesten.

Vörös márványból, porosz gránitból, vagy termésköböl darabja 8 forinttól kezdve egész 3000 forintig, valamint minden építményi művek, szobrok, fehér márvány asztalok gyári árban megrendelhetők Maros-Vásárhelyt

Fogarasi J. Demeter kereskedésében, és ugyanott a siremlékek dusan kiállított **Albuma** valamint az árjegyzékek megtekinthetők.